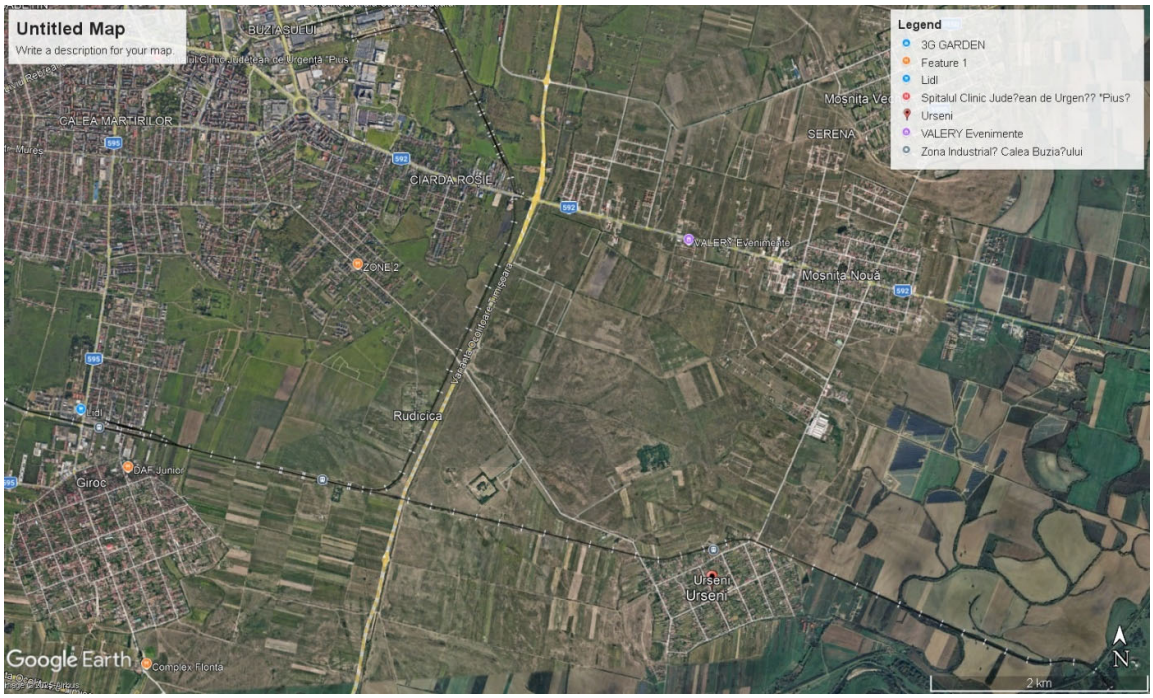
Muzeul Județean Satu Mare
B-dul V. Lucaciu nr. 21, 440031 - Satu Mare
Tel:0261.737526 Fax: 0261.735116
muzeusm@gmail.com
www.muzeusm.ro

STUDIU ARHEOLOGIC

Pentru Proiectul

Pasaj denivelatpe DC 152 (fost DC 98)- Calea Urseni la intersecția cu Varianta de ocolire Timișoara Sud km 16+510

2025

Introducere

În studiul arheologic teoretic am folosit surse cartografice și surse arheologice, cu un excurs în final cu interpretarea generală ale datelor obținute. Sursele cartografice ne indică doar o privire în ansamblu a zonei studiate, hărțile istorice nefiind comparabile în gradul de precizie cu cele actuale. S-a încercat mai multe georeferențieri și suprapuneri ale izvoarelor istorice cartografice cu hărțile actuale, însă în lipsa unui element din harta istorică suprins în săpătură arheologică, care poate fi un punct stabil de pornire, acestea rămân în cele mai multe cazuri cu precizie discutabilă.

I.Amplasamenul studiat.

Amplasamentul studiat în prezentul studiu teoretic arheologic este un teren propus pentru execuţia unui pasaj denivelat pe DC 152 (fost DC 98) – Calea Urseni la intersecţia cu Varianta de Ocolire Timişoara Sud. Terenul se află la limita estică a intravilanului Timișoarei. Zona este destinată dezvoltărilor imobiliare, în vecinătatea terenului studiat fiind deja construcții ridicate.

II. Surse cartografice.

Spațiul ocupat de teritoriul actual al comunei Sânandrei face parte din Câmpia Joasă a Timișului, sub-unitate constitutivă a Câmpiei de Vest. Pentru a obține o imagine apropiată de realitățile geografice din vechime trebuie să studiem hărțile militare austriece, care reflectă peisajul de câmpie dinainte de marile amenajări funciare.

Pe prima ridicare militară austriacă, din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea putem observa că terenul studiat de noi se află într-o zonă joasă, mlăștinoasă, zonă care nu a fost folosită pentru agricultură la vremea respectivă. Pe hartă sunt figurate atât pâlcuri de pădure cât și luminișuri, dar și câte un braț mort al râului Bega, cu bălțiri temporare de ape.

Fig.1. Amplasmentul studiat de noi pe prima ridicare militară austriacă (1769-1772).

A doua ridicare militară din mijlocul secolului al XIX-lea este mult mai detaliată și mai precisă. Pe această hartă terenul studiat se află la în valea mlăștinoasă a pârâului Bega Veche Zona nu a intrat încă la vremea respectivă în exploatare agricolă, este la limita ei, amplasamentul studiat de noi fiind parțial în zona de luncă împădurită denumită Pădurea Moșniței.

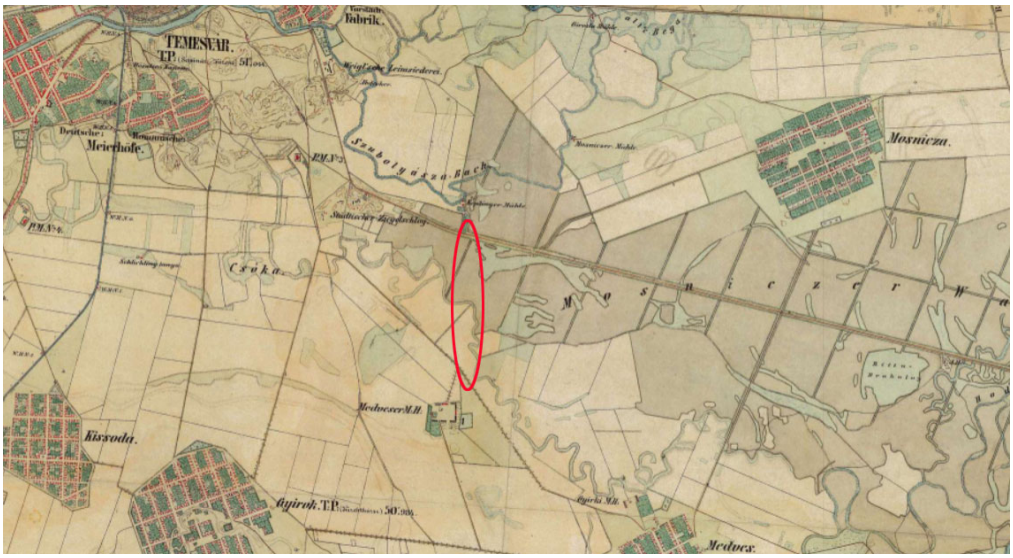

Fig.2. Amplasmentul studiat de noi pe a doua ridicare militară austriacă (1819-1869).

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea terenul studiat de noi a fost parțial fâneață, probabil zonă umedă. La sud și vest de zona studiată se pot distinge foarte bine terasele pârâului, locuite în preistorie și în epoca romană.

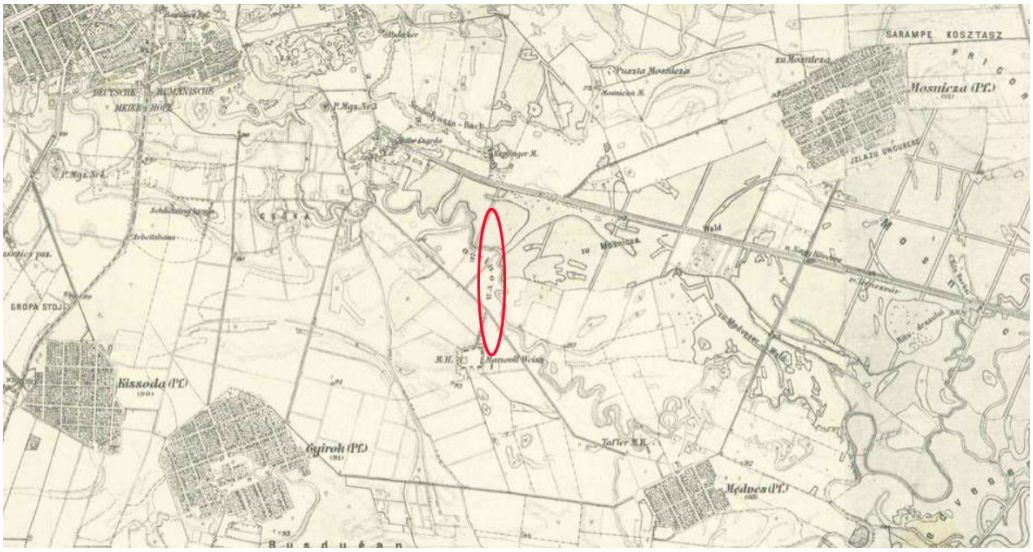

Fig.3. Amplasmentul studiat de noi pe a doua ridicare militară austriacă (1869-1887).

III. Surse arheologice.

1. Aşezarea post-romană de la Timişoara - Ciarda Roşie Cod RAN 155252.36

Situl arheologic este amplasat la 2,86 km est de Spitalul Clinic Judeţean de Urgenţă Timiş, la cca. 590 m nord-nord-est de drumul judeţean DJ592 Timişoara-Moşniţa Nouă, la 3,75 km nord-nord-vest de Primăria Comunei Moşniţa Nouă. La cca. 2,3 km sud-sud-vest de aşezare se găseşte canalul Bega; situl este mărginit la N, V şi SV de un pârâu. Situl constă într-o aşezare deschisă, fiind reperat în urma unui diagnostic arheologic intruziv efectuat în ianuarie 2018. În urma diagnosticului a fost identificat un strat de cultură, precum şi material ceramic. O parte din suprafaţa sitului este acoperită cu deşeuri provenite din construcţii. Situl este afectat de gropi de împrumut pământ.

Suprafața sitului: 6 ha

2. Situl arheologic de la Rudicica - Rudicica Vest/ Sit 1 Rudicica. Cod RAN 157870.01

Situl se află la cca 2,16 km NE de biserica ortodoxă Sf. Dumitru din Giroc, la cca 3,30 km NV de Biserica ortodoxă din Urseni şi la 679 m vest de drumul DC 98 Timişoara-Urseni. Este localizat la la cca 3,91 km NV de malul nordic al râului Timiş.

În urma efectuării diagnosticului arheologic intruziv, au fost identificate 88 de complexe arheologice în 55 de secţiuni arheologice, iar în alte 27 de secţiuni a fost identificat strat arheologic. Predomină complexele arheologice aparţinând evului mediu (sec. XIV-XV), urmate de cele preistorice (neolitic – Starcevo-Criş; eneolitic – Baden; bronz timpuriu), sarmatice şi cele aparţinând secolului VII (necropolă incineraţie în urne şi gropi simple).
În partea de nord a sitului, predomină descoperirile atribuite evului mediu (sec. XIV-XV), urmate de descoperiri sarmatice (colţul de NE) şi preistoriei (foarte puţine artefacte). Foarte puţine fragmente ceramice pot fi, de asemenea, atribuite evului mediu timpuriu (colţul de NE). În partea estică a sitului, descoperirile pot fi atribuite aproape exclusiv evului mediu (sec. XIV-XV), fiind identificate foarte puţine fragmente preistorice. În partea sudică, predomină descoperirile atribuite preistoriei (neolitic – Starcevo-Criş; eneolitic – Baden; bronz timpuriu), sarmaţilor şi evului mediu (sec. XIV-XV). În vestul sitului, majoritatea fragmentelor ceramice pot fi datate în sec. III-IV p. Chr, evul mediu (sec XIV), urmate de preistorie (bronz timpuriu, neolitic).

Situl se întinde pe teritoriul a două UAT-uri, mai exact Moşniţa Nouă şi Giroc. Acest cod RAN este atribuit perimetrului de pe teritoriul UAT Moşniţa Nouă, localitatea Rudicica, în timp ce codul 155323.37 desemnează perimetrul de pe teritoriul UAT Giroc. Situl a fost identificat în urma unui diagnostic arheologic intruziv efectuat de către Academia Română – Filiala

Timişoara pentru un proiect de dezvoltare imobiliară (41,4 ha). Au fost efectuate 127 de secţiuni (12x1,3 m). La nord de str. Azaleea, perimetrul sitului a fost stabilit ca urmare a diagnosticului intruziv efectuat de Universitatea de Vest din Timişoara în anul 2021. Este posibil ca perimetrul sitului să fie mai mare în această zonă. Între str. Iasomiei (com. Giroc), str. Bela Bartok, str. Cicorii (com. Moşniţa Nouă), perimetrul siutului a fost delimitat pe baza hărţilor LiDAR dar şi ca urmare a cercetării de teren efectuată în data de 04.01.2024. La data verificării în teren a acestui perimetru, o parte a suprafaţei era cultivată cu lucernă, alta fiind pârlogită sau acoperită cu o pădurice tânără.
Suprafața sitului: 32,6 ha

3. **Situl arheologic de la Rudicica - Halta Semenic Nord 1/ Sit 2 Rudicica. Cod RAN 157870.02**

Situl se află la cca 2,22 km NE de bisercia ortodoxă Sf. Dumitru din Giroc, la cca 3,56 km NV de Biserica ortodoxă din Urseni şi la şi la 1,38 km vest de drumul DC 98 Timişoara-Urseni. Este situat la cca 3,81 km NV de malul nordic al râului Timiş.
În urma efectuării diagnosticului arheologic intruziv, au fost identificate 16 complexe arheologice în 6 secţiuni arheologice. Predomină complexele arheologice preistoriei (bronz timpuriu), urmate de cele aparţinând evului mediu (sec. XIV-XV). În S 122 a fost identificată şi structura drumului care apare pe hărţile topografice habsburgice.
Pe grindul nordic predomină descoperirile atribuite evului mediu (sec. XIV-XV), urmate de puţine fragmente ceramice aparţinând preistoriei. Pe grindul sudic predomină descoperirile atribuite preistoriei (bronz timpuriu).
Situl se întinde pe teritoriul a două UAT-uri, mai exact Moşniţa Nouă şi Giroc. Acest cod RAN este atribuit perimetrului de pe teritoriul UAT Moşniţa Nouă, localitatea Rudicica, în timp ce codul 155323.38 desemnează perimetrul de pe teritoriul UAT Giroc. Situl a fost identificat în urma unui diagnostic arheologic intruziv efectuat de către Academia Română – Filiala Timişoara pentru un proiect de dezvoltare imobiliară (41,4 ha.). Au fost efectuate 17 secţiuni arheologice (12x1,3 m).
Suprafața sitului: 6,37 ha

4. Aşezarea de epocă medievală de la Rudicica - Halta Semenic Nord 2/ Sit 3 Rudicica. Cod RAN 157870.03

Situl se află la cca 2,16 km NE de biserica ortodoxă Sf. Dumitru din Giroc, la cca 3,41 km NV de biserica ortodoxă din Urseni şi la 1,19 km vest de drumul DC 98 Timişoara-Urseni. Este situat la cca 3,76 km NV de malul nordic al râului Timiş.

Situl a fost identificat cu ocazia efectuării unui diagnostic arheologic intruziv de către Academia Română – Filiala Timişoara pentru un proiect de dezvoltare imobiliară (41,4 ha.) pentru un perimetru situat în proximitatea sitului Rudicica – Halta Semenic Nord 2. Situl este amplasat pe un grind, situat la cca 50 m est de Situl de la Rudicica – Halta Semenic Nord 1.

Suprafața sitului: 0,41 ha

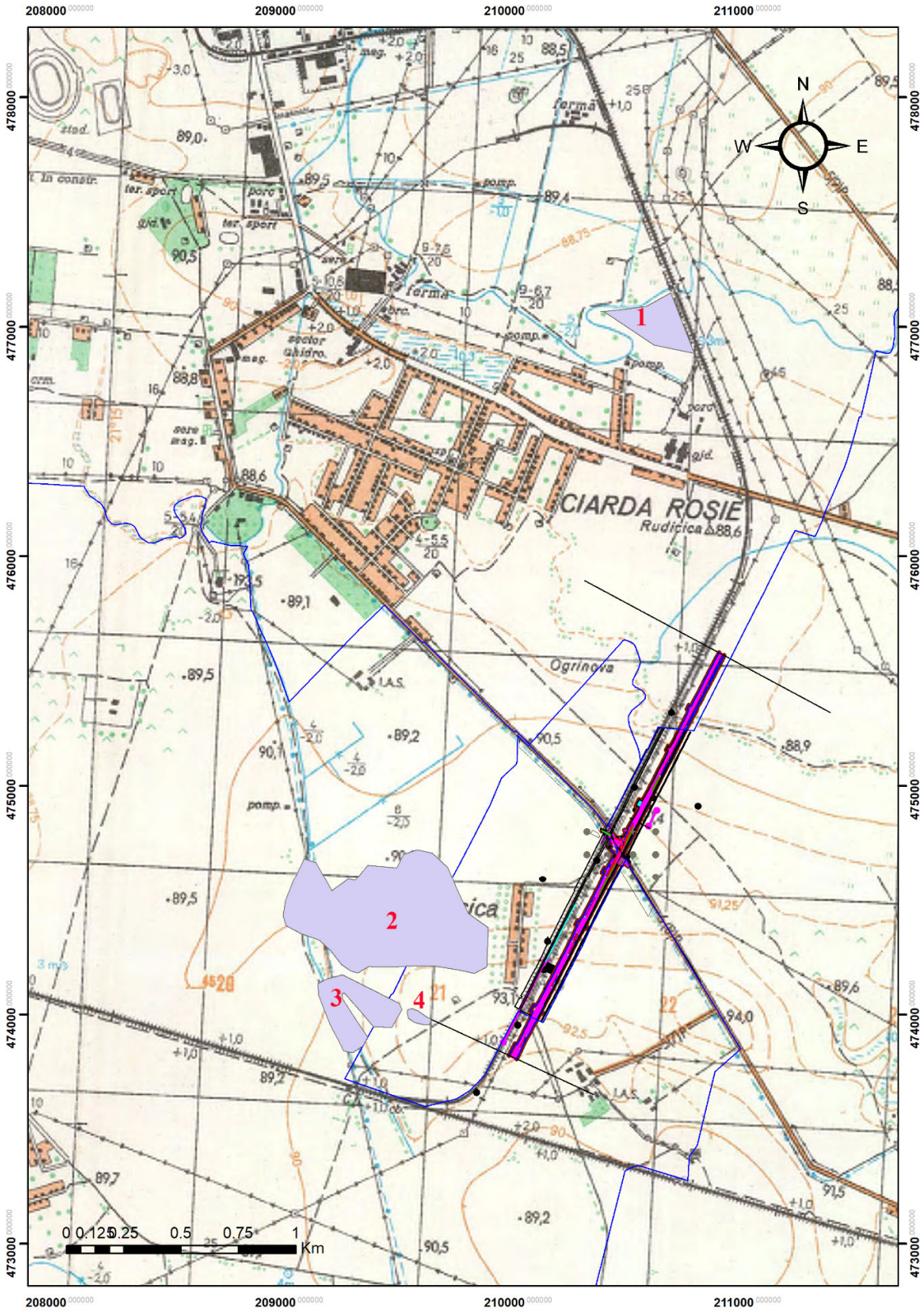

Fig. 4. Amplasamentul studiat cu siturile arheologice din apropiere (numerotare conform listei din text)

V. Concluzii.

În urma analizei datelor cartografice, arheologice și a vizitei în teren putem constata că amplasamentul prezintă un potențial arheologic mediu.

Este necesar ca, în cadrul evaluării lucrărilor, la faza studiului de fezabilitate, să se estimeze o valoare aferentă **realizării supravegherii arheologice** a lucrărilor de execuție.

VI. Bibliografie.

Bibliografie:

- Luca, Sabin Adrian, Descoperire arheologice din Banatul Românesc, Sibiu, 2006, p. 241.